



До реєстр. № 2072  
від 05.09.2019р.,  
поданого н.д. України  
Княжицьким М.Л. та  
іншими.

## ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

### Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5

---

### Верховна Рада України

Комітет на засіданні 11 листопада 2020 року (протокол № 46) розглянув проект Закону про внесення змін до Закону України "Про телебачення і радіомовлення" щодо удосконалення механізмів забезпечення прозорості власності та фінансування аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації (реєстр. № 2072 від 05.09.2019 р., поданий народним депутатом України Княжицьким М.Л. та іншими народними депутатами України).

У Пояснювальній записці до законопроекту зауважується, що він був напрацьований за результатами узагальнення правозастосовної практики прийнятого у 2015 році Закону України № 674-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості власності засобів масової інформації та реалізації принципів державної політики у сфері телебачення і радіомовлення». Цей Закон встановив для телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги обов'язок оприлюднювати на своїх офіційних веб-ресурсах та подавати до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада) до 31 березня кожного року актуальну інформацію про структуру власності, яка дає змогу визначити всіх осіб, які мають пряму та/або опосередковану істотну участь у юридичній особі чи можливість значного або вирішального впливу на управління та/або діяльність юридичної особи, у тому числі відносини контролю між усіма особами в ланцюгу володіння корпоративними правами щодо цієї юридичної особи, а також визначити кінцевого бенефіціарного власника.

Унормування зазначеної вище проблеми стало першим серйозним кроком на шляху демонополізації та детінізації інформаційної сфери. Водночас аналіз інформації звітів телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, поданих до Національної ради упродовж останніх років, засвідчив наявність нормативних прогалин («шпарин»), які дозволяють несумлінним декларантам формально виконувати приписи Закону, залишаючи медіа-активи на «фірмах – прокладках». Непоодинокими є факти, коли задекларовані бенефіціарні власники телекомпаній

викликають сумніви щодо їхньої фінансової спроможності утримувати медіа та обґрунтовані підозри у приховуванні тіньових власників та агентів впливу.

Автори законопроекту пропонують закрити ці «шпарини» правовими інструментами фінансового контролю. Необхідність у таких інструментах наразі детермінована безпековими викликами гібридної війни, яку багато років веде Російська Федерація, вливаючи через тіньові схеми мільярди доларів у пропагандистські ресурси по всьому світу, в тому числі в Україні.

Для удосконалення правових механізмів забезпечення реальної прозорості суб'єктів національного медіапростору, зміцнення нашої потуги на інформаційному фронті, створення ефективних інструментів очищення українського медіаринку від відповідних наративів кремлівської пропаганди, що поширюються за рахунок коштів держави-агресора, законопроект пропонує зміни до статей 1, 19, 23, 24, 29, 33, 35, 37, 40, 59, 72 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (далі – Закон), а також доповнення Закону новою статтею 24<sup>1</sup>.

Проаналізувавши ці новели, Комітет зауважує, що суть пропонованих змін, їх квінтесенція викладена у приписах нової редакції статті 19 Закону, яка визначає порядок фінансування телерадіоорганізацій. Ця стаття проекту, окрім чинних обмежень, містить додатковий перелік заборон для мовників та студій-виробників контенту для телерадіомовлення. Зокрема, пропонується заборонити телерадіоорганізаціям, які мають ліцензії на мовлення, а також студіям-виробникам, які регулярно (не менше одного разу на місяць упродовж трьох місяців) займаються створенням (виготовленням) окремих теле- та/або радіопередач чи програм на замовлення телерадіоорганізацій, отримувати кошти у формі позик, кредитів, внесків до статутного капіталу, інвестицій в будь-яких формах, цінні папери, отримувати безкоштовно або за цінами, значно нижчими за ринкові, майно, технічне обладнання, що може використовуватись в технологічному процесі створення або розповсюдження програм, від:

а) фізичних та/або юридичних осіб, які є резидентами (в тому числі податковими) країни, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом;

б) юридичних осіб, учасниками (акціонерами) яких є юридичні або фізичні особи, зазначені в пунктах а), в), г), д) частини третьої цієї статті, як безпосередньо, так і на усіх рівнях ланцюга володіння корпоративними правами;

в) іноземної країни, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, як безпосередньо, так і через її органи державної влади, органи місцевого самоврядування;

г) осіб, що перебувають під контролем фізичних та/або юридичних осіб, зазначених в пунктах а), б), в) частини третьої цієї статті;

д) осіб, які діють як агенти (представники, комісіонери тощо) осіб, зазначених в пунктах а), б), в), г) частини третьої цієї статті;

е) осіб, які не можуть пояснити джерела походження коштів або майна (в тому числі коштів на його придбання), що надаються ними телерадіоорганізації.

Частина шоста статті 19 проекту зобов'язує телерадіоорганізації до моменту укладення угоди, на підставі якої вона може отримати кошти або майно, визначені цією статтею, перевірити наявність або відсутність встановлених цією статтею заборон на їх отримання.

Приписи нової статті 24<sup>1</sup>, якою автори пропонують доповнити Закон, покладають на Національну раду контроль за дотриманням вимог статті 19 щодо прозорості фінансових балансів як одного з головних індикаторів прозорості структури власності.

Крім цього, законопроект наділяє Національну раду повноваженнями щодо співпраці з правоохоронними і фіскальними органами в організації і проведенні перевірок наданих у звітах відомостей щодо фінансових операцій, у тому числі інвестованих у медіа коштів власників, надходжень від реклами, сплат за роялті, кредитів, інших надходжень і видатків.

Підтримуючи ідею щодо унормування правовідносин у частині забезпечення прозорості фінансових балансів аудіовізуальних медіа та унормування порядку оприлюднення обов'язкової фінансової звітності, Комітет зауважує, що ця проблема була предметом активного обговорення у процесі публічної експертизи доопрацьованого законопроекту про медіа (реєстр. № 2693-д). Досягнуті в ході дискусій компромісні рішення реалізовані у приписах законопроекту про медіа, який чекає на розгляд за процедурою повторного першого читання.

Члени Комітету у процесі обговорення висловили низку зауважень, які стосуються термінології законопроекту, розмитості критеріїв фінансової прозорості. Вразливим місцем законопроекту є також правові механізми нагляду та фінансового контролю, які потребують удосконалення. Проте це, на думку Комітету, можна виправити при підготовці до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

У підсумку Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у першому читанні законопроект про внесення змін до Закону України "Про телебачення і радіомовлення" щодо удосконалення механізмів забезпечення прозорості власності та фінансування аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації (реєстр. № 2072 від 05.09.2019 р., поданий народним депутатом України Княжицьким М.Л. та іншими народними депутатами України), прийняти за основу з урахуванням зауважень Комітету.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у наданому висновку акцентує увагу на низці недоліків законопроекту, в тому числі на недоліках техніко-юридичного характеру.

Комітет Верховної ради України з питань бюджету у наданому висновку зауважує, що законопроект має опосередкований вплив на показники бюджету (може призвести до збільшення надходжень), і у разі прийняття відповідного закону він може набувати чинності у терміни, визначені авторами законопроекту.

Співдоповідачем із зазначеного питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєва Микиту Руслановича.

**Голова Комітету**

**Микита Потураєв**



СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Потураєв Микита Русланович  
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000002A672E00BEAE8000  
Дійсний до: 14.02.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України  
№ 04-14/03-2020/210713 від 13.11.2020



260427